

Orðaskifti um málið

Jonhard Mikkelsen um Sosialin og málpolitikk:

Sosialurin hevur ein oyðandi málpolitikk

Jonhard Mikkelsen, studentaskúllærari heldur, at Sosialurin við dulnevnd-a málteiginum og við speiska, men landsins besta teknara - heldur hánt um tað, sum føroyskt er og um tey fólk, ið hava dugnað føroyska málið

EIRIKUR LINDENSKOV

Í mentanarálitinum finst Jonhard Mikkelsen, sum er studentaskúllærari - og ein teirra, sum stendur aftan fyri forlagið Sprotan, harðliga at føroysku fjølmiðlunum fyr vantandi ella ov vánaligan málpolitikk.

Hann visir við dønum á hugburðin og tvílyndi, sum vit hava móti okkum sjálvum.

Fyri tveimum árum síðani vóru lunnar lagdir undir nýggja studentaskúlláskipan. Frammanundan vóru royndir gjørdar ið at broyta bytið millum lærugreinar - føroyskt og danskt og at lysa tær av nýggjum.

Eingin hevði áhuga í royndunum. Nú, ið skipanin í síni heild skuldi roynast, hvat var tað samrøðuevnið, spyr Jonhard Mikkelsen.

Um vit finga betri studentar? um skipanin sum heild virkar betur? um vit fáa betri studentar? um vit lata dyrnar upp á viðan vegg? um stóðfrøði og livfrøði verður betri? - ikki eitt orð.

Um føroyskt verður betri? fær rúmari ræsir og fer at virka betur? um føroyskt sum lærugrein verður rættliliga dagfjórð? - ikki eitt orð.

Tað einasta, ið kókar yvir og kemur í bláðini og sum Útvarp Føroya og Nærvarpið í Keypmannahavn taka

upp, er, um tað er ráðiligt við trimum tímum minni í donskum, um føroyingar megna at flyta vanliga móðurmálsundirvising - ur donskum inn í føroyskt.

Henda hugburð samanber Jonhard Mikkelsen við grundgevingarnar, sum vóru frammi, tá «Dagur og vika» á sinni trokaði TV-avisen burt.

Útvarp Føroya skipaði fyri fimmara, sum helti so móti donskum, at tað var skammiligt, og teir skipaðu so fyri, at ein danskur fulltrúi sat í útvarpsstovuni, og opin linja til ein tilvildarligan dana, knýttur at HF-skeiðnum í Suðuroy, sum hevði gjørt vart við, at henni dámdi ikki, at føroyskt fekk so nógvur tímar.

Hetta hendi í 1993 - ikki í 1893. Nýtt avbrigið av gomlum evni. Undarligt, sum sumt ikki broyst eitt undrað ára skeið. Men hvat sigur hetta um okkara hugburð og samleika spyr Jonhard Mikkelsen.

Vit selja ikki enska-før-

oyska orðabók, tí eins stór endsk-donsk kostar minni. Prisurin er munurin. Onnur vildu sagt, at høvuðsmunurin lá í tí máli, bókini var skrivað á - men so er ikki. Tú kanst sláa 65.000 leiti-ord upp og fáa rimiliga góðar tydingar - men tað ger ikki munin - prisurin ger munin.

Og tá ið fólk eru blendað og ikki siggja høvuðsmunin, men bara prismunin gjørdan upp í kongens mønt - tá veit so ótrúliga illa við. Fólk resonnera, sum um ikki var talað um tvey ymisk mál. Hvat sigur hettum okkara hugburð og samleika?

Eldhugaðir málfrøðingar verða skyrdir tvørball, nevni á teimum liggja líka illa á tunguni hjá nógvum sum Ayatollah Khomeyni ella Saddam Hussein ella geva sama ráka í munin sum navnið á onkrum serbiskum heraðarleiðara. Fólk eru farin at siggja limirnar í føroysku málnevndini sum troll ella nýggjar útgávur av

Jonhard Mikkelsen heldur lítið um málteig og teknara í Sosialinum - hildið verður hánt um tað føroyska...

klappur gjøgnum íhaldandi atøk í Sosialinum og aðrastaðnis. Teir dugnaligastu verða blacklistaðir av berum smásinni go skulu taka ímóti glósum og spotti hvønn einasta dag.

Sosialurin hevur sett sær fyrir at vera málgang hjá fólk við málsligari áskoðan, sum eftir mínum tykki er miðvist oyðandi - tað verður høgt eftir fólk, ið frá málfrøðiligum snónarmið eru særð.

Landsins besti teknari hevur sett seg sum talsmann fyrir øllum tí, ið heldur hánt

um alt føroyskt, raffineraðar glósur og spott til alt, ið er føroyskt. Láturin rungar - hygg hvussu kúbytt, vit eru. Hvat sigur hetta um okkara hugburð og samleika, spyr Jonhard Mikkelsen.

Og hann leggur afturat: Hetta eru eftirsjúkur av danskar imperialismu, vit dragast við og kanska tað er, sum JHOD segði á sinni, at vit hava ligið so leingi á sjúkralægi, at vit orka ikki fram, men vilja heldur vera liggjandi, hóast vit vita, tað ikki er rætt.

Jan Müller, blaðstjóri á Sosialinum:

Øll sjónarmið eru vælkommin í málteigin

Jonhard Mikkelsen og onnur eru hjartaliga vælkommin at fáa síni sjónarmið í málteigin í Sosialinum, sigur Jan Müller, sum leggur dent á, at Sosialurin ikki tekur partið við nøkrum oyðandi kreftum í málkjakinum

EIRIKUR LINDENSKOV

Tað er skeiðt at siga, at Sosialurin hevur tikið parti við teimum oyðandi kreftum í málkjakinum í Føroyum, sigur Jan Müller, sum er ábyrgdarblaðstjóri á Sosialinum, í eini viðmerking til tað, sum Jonhard Mikkelsen førir fram í mentanarálitinum.

Vit hava í nógva ár havt málteig í blaðnum og eru einasta blað, sum regluliga hevur havt henda teig so

leingi. Í mong ár var tað Svenning Tausen, sum vit høvdu eitt sera gott samstarv við, ið skrivaði teigin. Tá hann gavst gjørdur vit av at hava ein opnan málteig, har øll vóru vælkommin at skriva sigur Jan Müller.

Hann leggur aftrat, at um vit lita í føroysku dagblaðini seinastu nógva árin, so sæst, at orðaskiftið um málspurningin fyri ein rættuliga stóran part er farið fram í júst Sosialinum.

Men hví verður dult fyri

lesarunum, hvørjir høvundarnir í málteiginum eru spurdu vit blaðstjóran?

Fyri tað fyrsta eru ikki allar málteigar dulnevndir. Fyri tað annað hevur tað higartil verið okkara redaktionella áskoðan, at vilja fólk ikki geva seg til kennar, so er tað teirra val. Men tað merkir sjálvandi ikki, at tað eru blaðsins sjónarmið, ið verða førd fram, hóast blaðstjórin lögfrøðiliga hevur ábyrd av teimum. Fyri tað triðja er tað hugstoytandi, at Jonhard Mikkelsen skýrir øll tey, sum ikki eru samd við málreinskarunum, fyri oyðandi kreftir. Við hesum leggur hann jup upp til, at hesi fólk ikki skulu hava loyvi til at koma til orðanna í føroysku pressuni. Hetta er í grundini ein botn ódemokratiskur hugsunnarháttur, sum liggur fjart frá tí linju,

sum vit hava lagt á Sosialinum.

Blaðstjórin heldur, at tað í longdini kann vera óheppið fyri orðaskiftið um ein so stóran og álvarsigan spurning sum móðurmálið, verður bara skrivað undir dulnevni. Tað kann hava við sær, at tú fær ikki allar partar at taka lut í orðaskiftinum.

Tað er annars gott og stimbrandi við einum opnum almennum orðaskifti um málið. Tað er í tráð við fólkaraði, og tí er tað einis náttúrligt, at spurnartekin verða sett við málpolitikkinn hjá teimum, sum stinga henda út í kortið.

Jan Müller sigur, at hann vildi ynskt, at fleiri tóku lut í orðaskiftinum um málið, soleiðis at vit finga eina betri javnvægið millum sjónarmiðini hjá teimum mest

viðgongdu málreinskarunum og sjónarmiðini hjá teimum, ið vilja hava loyvi at skriva eitt mál, sum liggur næri føroyskum tálumáli og endurtekur í hesum sambandi, at málteigurin er opin - einis fyri Jonhard Mikkelsen.

Jonhard Mikkelsen finst einis harðliga at teknaranum hjá blaðnum. Hvat heldur blaðstjórin um tað?

Eg kann ikki siga annað enn, at tað er hugstoytt at siggja, hvussu hann leggur eftir okkara frálíka teknara. Óli ger í tækninum sínum viðmerkingar til flest øll samfelagsviðurskipti - einis til málkjakið og fleiri av teimum fólkum, sum hava okkurt tilknýti til tað, sigur Jan Müller, blaðstjóri at enda.

Jan Müller, blaðstjóri: Øll sjónarmið fáa innivist í málteiginum í Sosialinum.